

TUDOMÁNY, TECHNOLEKTUS, TERMINOLÓGIA

A tudományok, szakmák nyelve

A 2012. november 20–21-én,
az ELTE Bölcsészettudományi Karán megrendezett
Diskurzusok a szakmai diskurzusról.
A tudományok, szakmák nyelvének leírása című,
Új nézőpontok a magyar nyelv leírásában 4. konferencia
válogatott, lektorált tanulmányai

Szerkesztette
Veszelszki Ágnes és Lengyel Klára

Lektorálta
Balázs Géza és Keszler Borbála

Éghajlat Könyvkiadó
Budapest, 2014

© A SZERZŐK
© ÉGHAJLAT KÖNYVKIADÓ KFT.

Szerkesztette
VESZELSZKI ÁGNES és LENGYEL KLÁRA

Lektorálta
BALÁZS GÉZA és KESZLER BORBÁLA

Borítóterv
BUDA VILLÓ

Tipográfia
CSÉPÁNYI ZSUZSANNA

ISBN 978-963-9862-63-0

Felelős kiadó
KOVÁCS LAJOS PÉTER

Kiadja az Éghajlat Könyvkiadó Kft.
www.eghajlat.hu
2014

A kötet megjelenését támogatta a
SZÁZADVÉG ALAPÍTVÁNY



Nyomdai munkálatok
DÜRER NYOMDA KFT.
Gyula

Felelős vezető
KOVÁCS JÁNOS

Tartalomjegyzék

BALÁZS GÉZA	
Előszó	9
A SZAKNYELVKUTATÁS ELMÉLETI ALAPJAI	
PUSZTAY JÁNOS	
Minek nevezzetek?	13
BALÁZS GÉZA	
A szakmai nyelvhasználat múltja, jelene. És jövője?	19
FÓRIS ÁGOTA	
A szaknyelvek terminológiai szempontú megközelítése	27
SZILI KATALIN	
Társadalmi diskurzusavarainkról	37
POMOZI PÉTER	
Terminológia és nyelvtervezés. Az ész modell tanulságai	47
MINYA KÁROLY	
Mi a szaknyelvi neologizmus?	55
SZŰCS GÁBOR	
Terminusok vagy szakkifejezések?	61
ANDRÁS FERENC	
Fordítás és jelentéstulajdonítás	71
A SZAKNYELVKUTATÁS TÖRTÉNETE	
SZATHMÁRI ISTVÁN	
Hogyan indult meg a szaknyelvek vizsgálata a Magyar Nyelvtudományi Társaságban mindjárt megalakulása után?	79
BALOGH JUDIT	
A szaknyelvek és a Magyar Nyelvőr	87
NÉMETH LUCA ANNA	
„Derék dolog a purizmus, de a tudományos terminológia exaktsága se kutya”. A nyelvtudomány szaknyelvének alakulása a Magyar Nyelvőr első ötven évében	95
AZ ORVOSI SZAKNYELV, ORVOS-BETEG KOMMUNIKÁCIÓ	
KESZLER BORBÁLA – IFJ. DR. KAÁN MIKLÓS	
Pápai Páriz Ferenc és a magyar orvosi nyelv	107

KUNA ÁGNES – KALÓ ZSUZSA

Az orvos-beteg kommunikáció a családorvosi gyakorlatban 117

BRDAR MARIO – BRDAR-SZABÓ RITA

A metafora szerepe az orvos-orvos és az orvos-beteg kommunikációban
endokrinológiai betegségek példáján 131

KUNA ÁGNES

Betegségkonceptiók a 16–17. századi orvosi receptek meggyőző részeiben 141

VARGA ÉVA KATALIN

A szív anatómiájának klinikai esete 153

MOHAY ZSUZSANNA

Mennyit ért a beteg a zárójelentésből? Gondolatok a kardiológiai rehabilitáció
szaknyelvről 161

A SZAKNYELVEK ÉS AZ OKTATÁS KAPCSOLATA

KURTÁN ZSUZSA

Szaknyelv az oktatásban – kutatási irányzatok és alkalmazások 171

ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES

A tanári magyarázat pedagógiai, diskurzuselemzési és szaknyelvi kontextusban ..181

SCHIRM ANITA

Diskurzusjelölők az osztálytermi kommunikációban 193

KECSKÉS JUDIT – KOVÁCS MÁRIA

A nyelvi hátránnyal küzdő gyermekek tantárgyi szakszókincsének fejlesztése ...203

SZAKNYELVI KUTATÁSOK

A. JÁSZÓ ANNA

A négy mestertrópus – történeti és kognitív szempontból213

KUGLER NÓRA

Evidens a bizonyíték?231

HUJBER SZABOLCS

Állandó (?) határozó – a határozók osztályozása nyelvtankönyveinkben241

SLÍZ MARIANN

A terminológiai egységesülés hiányának következményei a névtudományban ...249

HORVÁTH GERGELY

Magyarul vagy „szaknyelvül”? A szaknyelv használatának helyzetéről és
kérdéseiről a földtudományok művelőjének szemszögéből259

CSATHÓ ANDRÁS ISTVÁN – BALOGH LAJOS – BAGI ISTVÁN

Növénynév.hu, kezdeményezés a magyar növénynevezéktan terén267

PELCZÉDER KATALIN

A tudományos és népi gyümölcsnévadás jellemzői279

SZENTGYÖRGYI RUDOLF

Terminológia és (nyelv)politika. A magyar kémiai nómenklatúra születése, tündöklése és bukása	291
---	-----

T. SOMOGYI MAGDA

A magyar közgazdaság-tudományi szaknyelv szókészletének eredetéről	299
--	-----

TÓTH ETELKA

A pénzügyi világ nyelvi labirintusában	311
--	-----

VESZELSZKI ÁGNES

Marketolingvisztika és a marketing szaknyelve	321
---	-----

BODNÁR GÁBOR

Zenei szaknyelv, zenei kommunikáció	329
---	-----

JÓRI ANITA

Kihívások az elektronikus zene szaknyelvében	335
--	-----

BALOGH ANDREA

Geeknyelvtan? A számítógépes játékok nyelvéről	345
--	-----

SZILÁGYI BARNABÁS

A labdarúgás nyelve	353
---------------------------	-----

MISCELLANAE

H. TOMESZ TÍMEA

Kommunikáció az osztályteremben	365
---------------------------------------	-----

GONDA ZSUZSA

A tanári kommunikáció jellegzetességei az IKT-osztályteremben	371
---	-----

K. NAGY EMESE

A tanulók kommunikációs készségének a fejlesztése csoportmunkával	381
---	-----

A kötet szerzői és e-mail címük	388
---------------------------------------	-----

Az ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszékéről	389
---	-----